

vitosti prodány. Totéž musí i tenkrát nastati, nebyly-li všechny simultánně ručící nemovitosti prodány a věřitel nežádá úplného uspokojení z rozvrhových podstat; v tomto případě musí býti berní odhadní hodnoty vzaty za základ výpočtu částek, věřiteli z rozvrhových podstat příslušejících. Pak-li však z věřitelova návrhu zřejmo, že žádá úplné zaplacení z rozvrhových podstat, není příčiny, by berní odhadní hodnoty byly vzaty za základ výpočtu, nýbrž sluší výpočet predsezvítí podle druhého odstavce Šu 222 ex. ř., neboť v tomto případě nelze při výpočtu částek, věřiteli příslušejících, přihlížeti k nemovitostem neprodaným, za jeho pohledávku simultánně zavázaným, nýbrž jen k nemovitostem prodaným a tedy také jen k rozvrhovým podstatám, exekuční dražbou získaným. To platí pro pohledávky všech tří stěžovatelu, totiž firmy A. F-a, Julia K-a i Reginy L-ové, neboť všichni prohlásili, že k rozvrhovému roku účtují své celé pohledávky a žádají, by ji n byly přikázány a k výplatě poukázány, z čehož je zřejmo, že žádají úplné zaplacení z rozvrhových podstat.

Čís. 2726.

Ujednáno-li, že odběratel může jen do stanovené lhůty vrátiti obal (sudy), na určitý peníz oceněný, může prodatel po uplynutí lhůty žádati buď vrácení obalu nebo určenou jeho cenu, nikoli cenu v čase požadování.

(Rozh. ze dne 13. června 1923, Rv II 531 22.)

Žalobce dodal žalovanému, s nímž byl v obchodním spojení, v roce 1916 lihoviny v sudech a zároveň mu poslal taktury s doložkou, že (žalobce) jest ochoten sudy vzíti zpět, jen když do lhůty, ve faktuře uvedené, budou vráceny, vždy však že sudy zůstávají vlastnictvím žalobce. Sudy cenil si tehdy žalobce na 213 K 80 h. Žalovaný sudu nevrátil a byly mu pak při plenění roku 1917 uloupeny. Žalobě, zadané v roce 1921, o vrácení sudu v původním stavu nebo zaplacení jich nynější ceny procesní soud prvního stádu vyhověl. Důvody: Žalobě bylo vyhověno, neboť dle doložky ve faktuře zůstávají sudy vždy vlastnictvím strany žalující, když nebyly do 14 dní vráceny. Poněvadž obchod se stal v době válečné, kdy následkem rostoucího disažia papírových peněz cena peněz ustavičně klesala, proti čemuž cena zboží ustavičně stoupala, vyplatilo se v té době, sudy si podržeti, poněvadž na tom strana, která si sudy podržela, získávala. Žalovaný měl právo zaplatiti zároveň se zbožím takturovanou cenu za sudy a tím by byl získal sudu legálně, když ji však nezaplatil, dal na jevo, že chce sudy vrátiti, i měl tedy dle čl. 282 obch. zák. povinnost řádného kupce o sudy se starati, čehož však neučinil, sudu, které měl již dávno vrátiti, nevrátil a, když tedy na počátku července 1917 byl jeho obchod vyrabován a sudy mu částečně odcizeny, nese si škodu sám, neboť dle své povinnosti jako řádný kupce měl sudy již dávno vrátiti a, špekuloval-li na to, že zboží stoupalo a že sudy budou mítí vždy větší cenu, následkem čehož jich proti své povinnosti nevrátil, jednal na vlastní nebezpečí a nemůže nyní žádati, by škoda, povstálá jeho zaviněním, byla hrazena někým jiným. Kdyby se jednalo o pohledávku peněžní, musel by následky klesající

valuty nésti věřitel, tedy v tomto případě žalobce. Poněvadž však se jedná o zboží, při čemž zavinění jest na straně žalovaného, musí nésti škodu sám a nemůže v tomto případě býti řeči o nějaké nemožnosti plnění, poněvadž se jedná o plnění alternativní, při němž má strana žalovaná právo plniti buď vrácením sudu nebo, nemůže-li nebo nechce-li, plniti v penězích. O nějaké vyšší moci se tu mluvíti nedá, poněvadž dříve, než došlo k rabování, již většina sudů měla býti vrácena a některé sudy byly dodány až po rabování a vráceny také nebyly. O d o l a c í s o u d uznal, že žalovaný jest povinen vrátiti žalobci sudy v dobrém stavu, v jakém je byl obdržel nebo zaplatiti za ně 213 Kč 80 h. D ů v o d y: Ježto žalovaný sudů nemá, jest případ tento rozhodnouti dle ustanovení zákona o náhradě škody a jedná se tudíž o otázku, zda je žalovaný povinen k náhradě ceny sudů z roku 1916 či ceny dnešní po případě, zda lze míti za to, že jde zde o nezdolnou moc, která žalovaného od náhrady škody osvobozuje (§ 1296 obč. zák.). Tuto možnost připustiti nelze, neboť, byť by i správným bylo, že žalobce sám svou škodu zavinil tím, že včas od žalovaného vrácení sudů nežádal (o to nežaloval), jak žalovaný namítá, jest neméně správné, že škodu žalobcovu při nejmenším touž měrou zavinil žalovaný tím, že žalobci sudů ani nevrátil, ani nezaplatil, ba dlužno tvrditi, že žalovaný škodu tu zavinil měrou daleko větší, neboť on byl ku vrácení (zaplacení) sudů povinen, kdežto žalobce měl právo pouze to žádati a nelze předvidati, zda jeho vyzvání (žaloba) by do dne vydrancování obchodu žalovaného měla úspěch. Dlužno tudíž uznati, že žalovaný neoprávněným zadržováním sudů žalobce poškodil a tudíž k náhradě škody dle §u 1294 a násl. obč. zák. jest povinen. Jde pouze o to, jakou škodu má žalovaný hraditi. Doložka na faktuře v otázce této jest nerozhodná, neboť obsah její jest nejjasnějším a sobě odporujícím. Dotyčná doložka není v žalobě správně citována, nýbrž zní poněkud jinak. Svědkyně Ema R-ová udala, že tato doložka jest natisknuta na všech fakturách žalobcových, což také v žalobě se tvrdí, a dle těchto faktur, jež založeny jsou v tomto spise, zní doložka ta takto: »Gebinde werden nur dann zurückgenommen, wenn diese binnen 14 Tagen . . . zurückgestellt werden. Selbe bleiben jedoch stets mein Eigentum.« Smysl první věty této klausule jest tedy ten, že po uplynutí 14 dnů žalobce sudy již zpět nevezme, tedy žalovanému ponechá a se zřetelem na to lze další větu, že sudy zůstávají přes to majetkem žalobce, vykládati ve spojitosti s větou první pouze tak, že žádá žalobce za ně zaplacení jejich ceny. Samo sebou se rozumí, že cenu sudu dlužno určiti dle doby jejich dodání. To plyne z pojmu kupu, o který se zřejmě jednalo, a z ustanovení čl. 342 obch. zák., že kupní cena má býti zaplacená při odevzdání zboží, neboť zajisté vždy kupuje se za cenu, jakou má věc v době kupu, a nikoli, jakou bude míti někdy později, v tomto případě až za několik let. Jest tedy jisto, že žalovaný jest povinen, nahraditi žalobci cenu sudů v době dodání, tedy patrně cenu jejich, jak na faktuře byla uvedena, to jest v tomto případě 213 K 80 h a poněvadž jest s placením této částky v prodlení, jest povinen zaplatiti také dle čl. 287 obch. zák. 6% úroků z pohledávky té.

N e j v y š š í s o u d nevyhověl dovolání.

D ů v o d y:

Zda doložka na faktuře o vrácení sudů zněla tak, jak jest uvedeno v rozsudku odvolacího soudu, či zda obsahovala ještě také dodatek, »že sudy jsou zařazeny do účtu jen k vůli pořádku«, nemá pro posouzení věci významu a proto nelze mluvit o dovolacím důvodu rozporu se spisy (§ 503 čis. 3 c. ř. s.). Sporné doložce lze jen rozumět tak, jak ji vykládá samo dovolání, totiž, že žalovaný měl právo, sudy do 14 dnů vrátiti a žalobce byl v tomto případě povinen, vzít je zpět; po této lhůtě však měl jedině žalobce právo voliti, zda chce sudy vzít zpět, či žádati za ně náhradu. Tomu-li tak, bylo na žalobci, když žalovaný nevrátil sudů do 14 dnů, by se rozhodl, zda chce žádati jich zaplacení, či zda chce, vykonáváje právo vlastnické, jež si vyhradil, žádati jejich vrácení. Dokud žalobce žalovaného nevyzval, aby sudy vrátil, nebyl žalovaný v prodlení s vrácením sudů, neboť do 14 dnů po jejich obdržení byl sice oprávněn, nikoli však povinen je vrátiti a po uplynutí této lhůty byl povinen je vrátiti jen v tom případě, kdyby byl žalobce žádal jejich vrácení. Ve sporu nebylo však ani tvrzeno, že žalobce vyzval žalovaného před plněním roku 1917, jemuž sudy padly v oběť, ani kdy později před žalobou, aby mu sudy vrátil. Důsledkem toho nebyl žalovaný před žalobou v prodlení s vrácením sudů a proto není práv ze ztráty sudů, která byla způsobena náhodou, žalovaným nezaviněnou, nýbrž ztráta postihuje žalobce jako vlastníka. Z toho plyne, že žalobkyně nemůže na žalovaném žádati, by jí vrátil 16 sudů do roku 1917 půjčených, a plyne z toho dále, že na něm nemůže žádati ani zaplacení jich nynější ceny, poněvadž povinnost ta by předpokládala ručení žalovaného za jich ztrátu. Nemá tedy žalobkyně příčiny vytýkati rozsudku soudu druhé stolice, že na její újmu věc nesprávně posoudil. Avšak ani ohledně tří sudů, které žalobkyně žalovanému půjčila v letech 1918 a 1919, neposoudil odvolací soud věc po právní stránce nesprávně. Žalobkyně upomenula žalovaného o jich vrácení teprve touto žalobou, neboť dřívější nějaká upomínka nebyla ani tvrzena. Jest tedy s vrácením jich v prodlení teprve ode dne doručení žaloby. Nepožádala-li žalobkyně jich vrácení do 14 dnů (do 6 neděl) po jich půjčení — byla-li snad tato lhůta na faktuře napsána, jak dle výpovědi svědkyně Emilie R-ové je možno, — nýbrž až teprve podáním žaloby, zavinila sama, že sudy jí nebyly dříve vráceny. Žalovaný byl dle poznámky na faktuře po uplynutí naznačené lhůty, dokud nebyl o vrácení upomenut, vlastně povinen pouze zaplatiti jich cenu. Poněvadž však žaloba o vrácení zastupuje upomínku a žalovaný mimo to rozsudky obou nižších soudů byl odsouzen ku vrácení sudů a proti tomuto výroku dovolání nesměruje, stal se rozsudek v tomto směru právoplatným a jedná se pouze o to, jak veliké má býti alternativní plnění v penězích, kteréž žalovaný žalobkyni poskytnouti má. Žalobce nemůže žádati cenu sudů, jakou tyto měly v čas podání žaloby, neboť sám určil ve faktuře jich cenu. Toto vyznačení ceny sudů ve faktuře ve spojení s doložkou, že jen do 14 dnu sudy lze vrátiti, dlužno považovati za nábidku žalobkyně odběrateli lihovin, aby převzal i sudy za cenu ve faktuře označenou, která může i mlčky býti přijata tím, že se sudy nevrátí (§§ 863 a 876 obč. zák.). Tak se stalo i v tomto případě.

Nemůže proto požadovati žalobkyně cenu, kterou by nyní po 5 letech sudy ty měly. Na motivu pojetí ceny do faktury, zda se tak stalo jen k vůli pořádku, jak žalobkyně tvrdí, čili nic, nezáleží; rozhodným jest, že cena sudů byla žalovanému ve faktuře zaúčtována, jak nesporno, a že z doložky fakturní vyplývalo, že po uplynutí stanovené lhůty nemusí žalobkyně od něho více sudy přijati, nýbrž toliko jich cenu, která zajisté jen k tomu cíli byla ve faktuře vyznačena, by věděl žalovaný, co musí po případě za sudy zaplatiti.

Čís. 2727.

Zaopatřovací požitky bývalých zaměstnanců na velkém majetku pozemkovém (zákon ze dne 18. března 1921, čís. 130 sb. z. a n.).

Pohnutka, z jaké došlo ku propuštění zaměstnance, při němž mu zaměstnavatel přiznal pensí, jest nerozhodna.

Stačí (§ 9) po případě potvrzení berního úřadu, že platební rozkaz o výši daně z příjmů dosud vydán nebyl; lhotejně, zda bude vydán později čili nic. Osobním příjmem zaměstnancovým není příjem z nájemného, jenž ani nestačí k úhradě daní, oprav atd.

(Rozh. ze dne 13. června 1923, Rv II 55/23.)

Žalovce byl od svého 17. roku zaměstnán po 32 let na velkém majetku pozemkovém u různých zaměstnavatelů, posléze jako ředitel panství u žalovaného. V roce 1920 musel pro chorobu služby zanechat a bylo mu pak žalovaným vypláceno výslužné ročních 2400 Kč. Žalobě, domáhající se přiznání zaopatřovacích požitků dle skupiny II. tabely, vyhověl procesní soud první stolice potud, že přiznal žalobci za zbytek r. 1920 2655 Kč, za rok 1921 celkem 5269 Kč 59 h s příslušnými úroky, za dobu pak od 1. ledna 1922 2164 Kč 50 h v měsíčních splátkách předem (vše to již po srážce pense 2400 Kč ročně, žalovaným vyplácené). O d v o l a c í s o u d nevyhověl odvolání žalovaného, odvolání žalobcovu však vyhověl a přiznal mu za léta 1920 a 1921 8955 Kč, počínajíc pak 1. lednem 1922 5587 Kč 50 h ročně v měsíčních splátkách předem. D ů v o d y: Žalovaný uvádí ve svém odvolání, že předpokladem nároku na zaopatřovací požitky po rozumu zákona z 18. března 1921, čís. 130 sb. z. a n., jest, že osoba, která se zaopatřovací požitky domáhá, jest buď následkem stáří nebo z jiných důvodů nezpůsobilou ku práci, takže se nemůže věnovati jinému povolání. Dále poukazuje na to, že žalobcem předloženým potvrzením berního úřadu, že mu za rok 1920 nebyly předepsány žádné daně, není ještě prokázáno, že neměl v uvedeném roce příjmu, přesahujících 1500 Kč, a že žalobce jest pojištěn u Všeobecného pensijního ústavu, proti němuž však svých nároků na zaplacení invalidní renty ještě neuplatnil, ačkoliv žalobcova nezpůsobilost k povolání následkem jeho oční choroby a reumatismu jest podle §u 6 zákona ze dne 5. února 1920, čís. 89 sb. z. a n. důvodem pro uplatnění nároku na invalidní rentu. Z posudku lékařských znalců prý neplyne, že jest žalobce zcela nezpůsobilým k výdělku, činí pouze dojem, že již není způsobilým ku práci takovou měrou,